N°. 45. 1845.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Donderdag 17 April.



AFKONDIGING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, ontvangen hebbende een Missive van den Heer Controleur der Directe Belastingen alhier, van den 11. April 1845, n°. 94.

Gezien de Wet van den 29sten Maart 1833, (*Staatsblad n°* 4), houdende belasting op het Personeel.

Maken bij deze bekend, dat een voljaars-aanvulling en een halfjaars-kohier, Litt. A, n°. 7 en 8, beide van de Belasting op het Personeel over de dienst van 18⁴⁴/₄₅, op den 21. Maart jl. door Z. Exc. den Heere Staatsraad Gouverneur dezer Provincie, zijn executoir verklaard en ter invordering aan den ontvanger overgegeven, zullende dus een iegelijk, na bekomene kennisgeving van zijnen aanslag, verpligt zijn, dien in voege als daarbij in overeenstemming met art. 44 der Wet zal zijn opgegeven, te voldoen, op poene van parate executie, terwijl de zoodanigen, die hun aanslag biljet niet hebben ontvangen, zich van een dubbel van hetzelve, kosteloos, ten kantore des Ontvangers zullen kunnen voorzien, en zij, die zouden vermeenen, dat de aanslag niet overeenkomstig is met hunne opgave of met de plaats gehad hebbende taxatie, opneming en telling, zich deswege zullen kunnen beklagen, binnen den tijd van drie maanden, na de afkondiging der Kohieren.

En opdat niemand hieromtrent onwetendheid voorwende, zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

BREDA, den 14. April 1845.

DE ROY, vt.

Ter Ordonnancie van dezelven,

[illegible]

H. W. SCHAUIRES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den April.

Naar men verzekert zal de koninklijke familie binnen kort het kasteel Eu gaan betrekken. Vóór 's konings vertrek zou er eene nieuwe benoeming van pairs plaats hebben, en zouden daartoe behooren de luitenant-generaal *Achard*, de hertog *van Treviso*, de heeren *Bertin de Veaux*, *Victor Hugo* en *de Tilly*.

De kamer der pairs heeft zich in hare zitting van heden beziggehouden met eene petitie van verscheidene inwoners van Marseille, opzigtelijk het onderwijs dat door sommige leden der Universiteit bij hunne openbare cursussen aan het collegie van Frankrijk gegeven wordt. Van zelve heeft deze petitie de discussie verlevendigd over de vrijheid van onderwijs. Verscheidene redenaars hebben het woord opgevat, en daar onder, gelijk te denken was, de graaf *Montalembert*, die zich hevig beklaagde over het aan gezegd collegie gegeven wordend onderwijs, en het gouvernement de regeling van het hooger onderwijs wilde betwisten.

De kamer der gedeputeerden heeft de algemeene discussie over het ontwerp nopens de spaarkassen aangevangen.

— Men verzekert dat eerstdaags verscheidene leden van het fransche korps diplomatique verplaatst zullen worden. De heer *de Bacourt* zou te Dresden den markies *Bussières* vervangen; de baron *Langsdorff*, gezant te Rio-Janeiro, maar die zich thans te Parijs bevindt, zou naar Karlsruhe gaan, van waar de markies *d'Eyragues*, in afwachting eener nadere bestemming, het interim te Dresden zou waarnemen tot de komst van den heer *de Bacourt*.

— Gisteren avond zeer laat is er nog een lange kabinetsraad op de Tuilerien gehouden.

— *l'Emancipation de Toulouse* vermeldt dat er in een aantal zuidelijke plaatsen van het rijk petitien tegen de wapening van de vestingwerken der hoofdstad worden geteekend.

— De hertog *van Broglie* wordt binnen kort uit Londen herwaarts terugverwacht. Hem zouden van wege het engelsch kabinet voorslagen nopens het regt van onderzoek der schepen zijn gedaan, waarover alhier nader moet beraadslaagd worden.

— Den 26sten dezer treedt de koningin haar 64ste jaar in, zijnde den 26sten April 1782 geboren.

— Brieven uit Gilbraltar houden in, dat het grootste deel van de Maroccaansche bevolking in opstand is en gehoorzaamheid aan den Keizer weigert. Volgens die berigten, zou *Abd-el-Kader* de hand daarin hebben, de menigte aansporen om hem te vergezellen in den heiligen krijg tegen Frankrijk, en was de Keizer geenszins bij magte, om de beweging in zijne Staten tegen te gaan. Daar deze berigten geene dagteekening voeren en geene bepaalde daadzaken vermelden, vereischen zij nog bevestiging. De godsdienstijver en dweepzucht der Maroccanen en de invloed van *Abd-el-Kader* op dezelven zijn echter genoegzaam bekend, en het is alzoo zeer mogelijk, ja zelfs waarschijnlijk, dat de bovengenoemde tijdingen, zoo al niet geheel, dan toch ten deele, met de waarheid overeenkomen. Men verwacht dagelijks het berigt van het weder uitbreken der vijandelijkheden daar te lande.

— De berigten uit Zwitserland, loopende tot den 10den dezer, maken geen gewag van verdere vijandelijkheden tusschen de partijen, en de vrees voor nieuwe botsingen schijnt voor het oogenblik geweken te zijn. In Lucern en Aargau blijven intusschen de cantonnale en onder Eedgenootschappelijk bevel staande troepen uit andere cantons onder de wapenen, ten einde het behoud van den vrede te verzekeren.

— [illegible] Weenen houden in, dat, op het ontvangen der tijdingen van het uitbreken [illegible] in Zwitserland, onverwijld [illegible] ter versterking van de aan de grenzen vereenigde troepen, maar met bepaalden last, om zich te onthouden van alle vijandelijke tusschenkomst. Van den kant van Frankrijk en Baden worden de Zwitsersche grenzen mede strenger bewaakt. — De Bondsvergadering heeft maatregelen beraamd, om te vernemen, of Duitsche onderdanen aan den togt der vrijcorpsen hebben deel genomen.

De landdag heeft den 10den dezer weder eene vergadering gehouden, ten einde te beraadslagen over de voorstellen der vroeger benoemde commissie. Uit de voorloopige berigten omtrent het in die vergadering behandelde blijkt, dat een voorstel der commissie, om tot onderdrukking der vrijkorpsen nog strengere maatregelen te nemen, dan bij het besluit van 20 Maart jl. waren vastgesteld, met algemeene stemmen is aangenomen.

Een tweede voorstel der commissie, strekkende om Lucern dringend tot het verleenen eener amnestie uit te noodigen, had nog geene meerderheid kunnen verwerven, hebbende de afgevaardigden van drie kantons zich hunne stemmen nog voorbehouden. Men hoopte, dat dezen zich den volgenden dag zouden vereenigen met de negen kantons, die zich voor dat voorstel verklaard hadden.

— Het eedgenootschappelijk bewind heeft bij circulaire van den 8sten dezer, aan de gezamentlijke kantons eene tweede depeche van den minister *Guizot* aan den franschen gezant in Zwitserland medegedeeld, welke deze aan den voorzitter van den landdag had overgegeven. Daarin wordt, in antwoord op den brief van den voorzitter des landdags aan den Zwitserschen zaakgelastigde te Parijs, op de goede bedoelingen van Frankrijk jegens Zwitserland teruggekomen, en thans ook de zaak der Jezuiten volgenderwijs aangeroerd:

„Zoolang het vraagstuk aangaande de Jezuiten van dien aard bleef, dat het op eene geregelde en vreedzame wijze tusschen de kantons kon behandeld worden, heeft het gouvernement des Konings, getrouw aan de beginselen die het ten allen tijde geleid hebben, zich van alle bemoeijenis daarmede onthouden. Maar toen het bedenkelijke van den toestand zich openbaarde door wan-

orden, die geheel Europa verontrust hebben, heeft het gemeend verpligt te zijn om de ernstigste aandacht des landdags te vestigen op één even blijkbaar als dreigend gevaar, en heeft denzelven met vriendschappelijken aandrang bezworen spoedig afdoende maatregelen te nemen om het kwaad te stuiten, de gevolgen daarvan te voorkomen en Zwitserland en Europa tevens gerust te stellen."

Er wordt thans eene opgave gedaan van het getal gevangenen, dooden, enz., gedurende de jongste gebeurtenissen. In het geheel zijn in de stad Lucern 1602, en op het land omstreeks 300 man gevangen gemaakt. Het getal gewonden beloopt ongeveer 150, dat der dooden 49, doch er moeten veel meer verdronken zijn.

— Berigten uit Madrid tot den 8sten April vermelden, dat het gouvernement de door de cortes aangenomene wet heeft uitgevaardigd, waarbij verklaard wordt dat de nog niet verkochte geestelijke vaste goederen aan de geestelijkheid zullen worden teruggegeven.

De zitting der cortes van dien dag was vrij belangrijk geweest. Eerst werd de minister van finantien geinterpelleerd opzigtelijk de voorregten aan de fransche schepen in de spaansche havens verleend, waarop de minister verklaarde dat die voorregten wederkeerig waren. Daarop werd door den president eene koninklijke ordonnantie gelezen, de autorisatie houdende van het huwelijk der koningin *Maria Christina* van Bourbon met den hertog *van Rianzarès*. Deze ordonnantie was reeds den 12den October 1844 gedagteekend. Na die mededeeling is de kamer tot de discussie van het budget van uitgaven overgegaan en heeft de civiele lijst der koningin en harer zuster, de infante, gestemd; voorts, met eene meerderheid van 116 tegen 9 stemmen, het jaargeld der koningin-moeder en van den infant don *Francisco da Paula*. De discussie der verdere hoofdstukken van het budget zou den volgenden dag worden voortgezet.

— Men heeft over Havre berigten uit Nieuw-York tot den 24sten Maart. Het blijkt daaruit dat de Mexicaansche regering, ten gevolge van het besluit der Vereenigde Staten tot de inlijving van Texas, alle staatkundige betrekkingen met gezegde staten afgebroken heeft. De Mexicaansche gezant te Washington, de heer *Almonte*, heeft zijne passen gevraagd en is vertrokken. Voor zijn vertrek heeft hij een brief aan den Noord-Amerikaanschen Secretaris van Staat ingezonden, waarin hij, namens zijne regering, plegtig tegen de inlijving van Texas protesteert. Ook de Mexicaansche consul te Nieuw-Orleans heeft van zijne regering bevel ontvangen het consulaat te sluiten en het grondgebied der Vereenigde Staten te verlaten. Dit afbreken van alle betrekkingen tusschen de beide republieken heeft in de Vereenigde Staten vrij wat indruk gemaakt.

— Ter beurze van heden (14 *April*) was de fondsnotering, 5 pCt. 117,10; 3 pCt. 85,70; Spanje 3 pCt. 41¼; Rom. L. 105⅞.

BELGIE.

BRUSSEL, den 15den April.

De kamer der vertegenwoordigers heeft in hare zitting van gisteren, de discussie over de organisatie van het leger voortgezet. De minister van oorlog verklaarde, dat hij zich met het amendement door de centrale sectie op het artikel betreffende de organisatie der genie, niet kon vereenigen; het betrof de benoeming der kweekelingen van de militaire school tot onder-luitenants bij den staf en de troepen der genie, en hij stelde daarvoor een ander voor; ook de heer *Verhaegen* deed nog een nieuw voorstel, waarop besloten werd het artikel met de amendementen naar de commissie terug te zenden en er op terug te komen na de afdoening der overige artikelen. — Als nu tot het artikel voor de organisatie van den algemeenen staf overgaande, werd het getal der luitenant-generaals op 9 en dat der generaal-majoors op 18, volgens het voorstel van het gouvernement, aangenomen. Het getal kolonels is gesteld op 3, dat der luitenant-kolonels op 3, dat der majoors op 5 en der mindere officieren op 36. Voorts zijn aangenomen de artikelen betrekkelijk de provinciale en plaatselijke staven en de intendance.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 16den April.

Gisteren had alhier de plegtige installatie plaats door het Edel Achtbaar Hoofd van het Bestuur dezer stad, van de bij Z. M. besluit van den 15den Maart ll., n°. 87, alhier ingestelde *kamer van koophandel en fabrijken*. Na eene hartelijke toespraak van de zijde van welgemelden Burgemeester, en eene gepaste beantwoording van dien, heeft de gemelde kamer ten raadhuize dezer stad, in het daartoe aangewezen lokaal, zich onmiddellijk verder geconstitueerd en hare werkzaamheden aangevangen. Moge dezelve voortdurend strekken tot bevordering der welbegrepene belangen dezer plaats in het algemeen, en van den in dezelve gedurig levendiger wordenden, niet geheel onaanzienlijken handel en het fabrijkwezen in het bijzonder.

— De *Staats-Courant* behelst heden een besluit van den 12den dezer, omtrent de uitvoering der wet van 18 Maart ll., in betrekking tot den Badenschen Rijnhandel.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 14den April 1845, n°. 46, zijn benoemd tot raadsheeren in het provinciaal geregtshof in Zuid-Holland: mr. *P. J. Elout*, thans regter in de arrondissements-regtbank te 's Gravenhage, en zulks ter vervanging van mr. *D.* grave *van Hogendorp*, overleden; mr. *A. J. T. de Bordes*, thans regter in de arrondissements-regtbank te Leiden, en zulks ter vervanging van mr. *W. C. B. Wintgens*, tot andere functien geroepen; en mr. *S. Schmolck*, thans procureur bij den Hoogen Raad der Nederlanden, en zulks ter vervanging van mr. *B. A. C. de Lange van Wijngaarden*, overleden.

— Zijne Majesteit heeft bij besluiten van den 7den dezer, n°. 57 en 58, goedgevonden:

1°. het pensioen te verleenen, aan: den kapitein magazijnmeester der artillerie van de 1ste klasse *J. A. Kohl*, te Gorinchem, en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek, onder toekenning van den rang van majoor, buiten bezwaar der schatkist, en met vergunning om de activiteits-uniform van het wapen der artillerie te blijven dragen; den kapitein der 3de klasse *W. van der Linden*, van het 3de regement artillerie; den 1sten luitenant *F. E. W. van Ingen*, van het 1ste regement artillerie; en zulks ingevolge het daartoe door hem gedaan verzoek, onder toekenning van den rang van kapitein, en met vergunning tot het voortdurend dragen van de activiteits-uniform van het regement waartoe hij heeft behoord;

2°. te benoemen: bij den staf der artillerie: tot magazijnmeester der artillerie van de 1ste klasse te Gorinchem, den kapitein der 1ste klasse *C. Merck*, van het 2de regement artillerie; tot magazijnmeester der artillerie van de 2de klasse aan den Helder, den 1sten luitenant *C. J. Keijzer*, van het 2de regement artillerie; bij het 1ste regement artillerie: tot kapitein der 3de klasse, den 1sten luitenant *L. Ruys van Leeuwen*, van het regement; bij de trein-kompagnie van het 3de regement artillerie: tot kapitein van de 3de klasse, den 1sten luitenant *J. J. Phaff*, van die kompagnie; en

3°. te verplaatsen: den 1sten luitenant magazijnmeester der artillerie van de 2de klasse *W. H. van Hoogenhuijze*, aan den Helder, naar Naarden.

— Gisteren hebben de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal het eergisteren aangevangen onderzoek over het wetsontwerp, nopens de schutterijen voortgezet. Daarna is de centrale sectie bijeengekomen over de voordragt betrekkelijk de wettelijke verordeningen in Limburg.

De Regering heeft thans ook geantwoord op de bedenkingen, in de afdeelingen gemaakt, ten aanzien van het wetsontwerp betrekkelijk de akten van den burgerlijken stand in vreemde landen.

— De Minister van Finantiën heeft bekend gemaakt, dat, krachtens 's Konings besluit van den 13 dezer (*Staatsblad n°. 16*) met den 1 Mei 1845 aflosbaar zijn de schuldbekentenissen ten laste van het voormalige Amortisatie-Syndicaat, rentende 4½ ten honderd, waarvan de nommers zijn begrepen in de vijf en twintig aan de beurt liggende reeksen, welke bij de algemeene loting op den 31 Maart 1845 zijn uitgetrokken, en dat op die schuldbekentenissen na den 1 Mei 1845 geen rente meer verschuldigd is.

— President en directeuren van de Nederlandsche bank hebben bekend gemaakt, dat heeren commissarissen na examinatie en approbatie van de balans over het afgeloopene boekjaar, verschenen 31 Maart 1845, opgemaakt, de uitdeeling of het dividend aan deelhebbers uit te keeren, hebben bepaald op zestig gulden per aktie.

— De heer *Henrij Howard*, zaakgelastigde van het Britsche hof, is te 's Hage aangekomen.

— Uit 's Bosch schrijft men van den 14den: „Naar men met zekerheid verneemt moeten dit jaar, ter uitbreiding van het geretrancheerd kamp op de Vughtsche en Cromvoirtsche heide, vooreerst nog vier lunetten in de rigting der dorpen Vught en en Esch gemaakt worden, en zou de aanbesteding daarvan in het laatst van Mei plaats hebben, wordende de kosten dezer werken begroot op ƒ 48,000. — Voorts zal ook dit jaar begonnen worden met het leggen en bestraten van eenen militairen weg van deze stad door Orten, welke vervolgens van daar tot Zalt-Bommel door den Waterstaat zal worden vervolgd."

— Uit Arnhem schrijft men dat de opening van den spoorweg tusschen Arnhem en Utrecht, op eene plegtige wijze zal gevierd

worden. Het personeel der stedelijke regering zal op den dag der opening naar Utrecht of op den weg daarheen stoomen, en bij de terugkomst een collation in het stationsgebouw aangerigt zijn. Des avonds zal te Arnhem een groot bal gegeven en een vuurwerk afgestoken worden.

— Er is sedert eenige dagen in de meeste dagbladen sprake van de verleende concessie tot aanleg en exploitatie van spoorwegen in Overijssel en Gelderland, en van faciliteiten die voor de uitvoering van dat werk zouden zijn toegezegd. Wij zijn thans in het zekere onderrigt, dat die concessie eerst onderdaags, en wel bepaaldelijk bij een besluit des Konings van den 12 dezer, is verleend geworden, en daarbij geene questie van vrijdom van inkomende regten voor het vereischte ijzer of materieel, noch van eene vereeniging met de administratie van den Rijnspoorweg in één stationsgebouw te Arnhem; alleen is daarbij bepaald, dat de vereeniging met genoemden weg nabij Arnhem door de Regering zoo veel mogelijk zal worden bevorderd.

De concessie is verleend voor den aanleg en exploitatie van wegen, zich uitstrekkende van het punt van aansluiting van den Rijnspoorweg te Arnhem over Deventer, en van Kampen over Zwolle naar Raalte, en van daar over Almelo naar de Duitsche grenzen, zonder dat daarbij eene leiding of aansluiting naar of aan de Hanoversche grenzen is bepaald; alleen wordt in het voorschreven besluit gezegd, dat, wanneer de weg van Almelo naar de Hannoversche grenzen mogt worden gelegd, er tevens in den aanleg van een zijtak van die stad over Enschedé naar de Pruissische grenzen zal worden voorzien.

— Van den Helder schrijft men, onder dagteekening van den 11 dezer: Heden is alhier binnengekomen Zr. Ms. stoomschip *Vesuvius*, gevoerd door den luitenant ter zee der eerste klasse *C. G. van Hogenhouck Tulleken*, laatst van Plymouth; genoemde bodem was naar Oost-Indië bestemd, doch heeft zijne reis niet kunnen voortzetten, ten gevolge van gebreken aan de machines, welke te Amsterdam zullen worden gerepareerd, werwaarts gemeld stoomschip den 12den zal vertrekken.

Dien dag zal Zr. Ms. stoomschip *Cycloop*, kapitein-luitenant *J. F. A. Coertsen*, zijne gewone voorjaars-manœuvres ter reede van Texel uitvoeren.

Volgens ontvangen berigten, bevonden zich Zr. Ms. schoener *de Lansier*, luitenant ter zee der eerste klasse *P. Bruining*, en *Huzaar*, luitenant ter zee der eerste klasse *F. Sluiter*, naar de Kust van Guinea, de Kaap de Goede Hoop en Batavia bestemd, den 1 Maart jongstleden in goeden staat zeilende, op de hoogte van 41 gr. 25 min. noorderbreedte en 12 gr. 36 min. westerlengte; aan boord was alles wel.

— De *Rotterdamsche Courant* behelst het volgend berigt:

» Het berigt, onlangs door een dagblad medegedeeld, betrekkelijk den door de Russische Regering bevolen maatregel, waarbij, om de dure prijzen der suiker van Cuba tegen te gaan, de invoer van lompensuiker uit Engeland, tegen zeker regt, voor dit loopend jaar in Rusland veroorloofd wordt, heeft ook hier geen geringen indruk gemaakt, dewijl men, indien dat berigt zich bevestigt, niet ontkennen kan, dat deze maatregel eene voor onzen handel nadeelige uitwerking ten gevolge moet hebben. Wat intusschen de bij deze tijding gevoegde klagt over en regtstreeksche beschuldiging tegen onze diplomatie (zoo als men het daar noemt), en tegen de Regering betreft, onpartijdige beoordeelaars meenen die als slechts op eene door niets bewezen vooronderstelling gegrond te moeten aanmerken. De zoodanigen toch herinneren zich bij deze gelegenheid de niet minder harde en bittere verwijtingen, nog zeer onlangs het Gouvernement des Konings toegevoegd, bij het in der tijd aanhouden van een nederlandsch schip in eene spaansche haven; eene beschuldiging, die later bleek geheel en al voorbarig geweest te zijn, en zelfs door hen die haar het eerst uitbragten, later in eene lofspraak is veranderd."

— De *Staats-Courant* vermeldt het volgende:

» Het stoomtuig ter zake der droogmaking van het Haarlemmermeer, te Spaarndam opgerigt, tot ontlasting van Rhijnlands te verkleinen boezem, had reeds eenige keeren voldoende gewerkt in bijzijn van sommige leden der commissie voor de gezegde droogmaking. Den 14den dezer is daarmede gedurende een geruimen tijd eene nadere proefmaling geschied, in tegenwoordigheid en ter beoordeeling van de geheele commissie, die daarom hare gewone maandelijksche vergadering te Spaarndam hield. De tien schepraderen, ter gezamenlijke breedte van 22 Nederlandsche ellen, doch welke naar welgevallen twee aan twee kunnen worden buiten werking gelaten, werden met gemak allen te gelijk in beweging gebragt en deden acht omwentelingen in de minuut, terwijl het water ongeveer 30 Nederlandsche duimen werd opgevoerd. Wanneer men bedenkt, dat de schoepen der schepraderen van knappe watermolens doorgaans niet breeder zijn dan 6 Nederlandsche palmen, dan zal men zich een denkbeeld kunnen maken van de groote hoeveelheid water, welke door dit stoomtuig kan worden uitgeslagen. Door 37 kloeke schepradmolens zou in denzelfden tijd geen meer water kunnen weggeschaft worden, dan door dit enkele stoomtuig, hetwelk daarenboven nog onafgebroken nacht en dag kan doorwerken, terwijl de molens, wegens te weinig of te veel wind, zeldzaam een etmaal achtereen geregeld aan den gang kunnen blijven. Het welgelukken van dit zware werktuig, geleverd door de heeren fabrikanten *Dixon en Comp.*, te Amsterdam, is dus voor Rhijnland, bij de aanzienlijke verbetering der Katwijksche uitwatering, onlangs mede ter zake der droogmaking van het meer geschied, een nieuwe groote waarborg tegen de nadeelen, welke het altijd uit die droogmaking gevreesd heeft.

— Men schrijft uit Zwolle, van den 12 dezer:

» Heden morgen zeer vroegtijdig hebben de Edel Achtbare heeren regter-commissaris, substituut-officier en de substituut-griffier van de arrondissements-regtbank alhier, vergezeld van een geneeskundige, zich op reis begeven naar Steenwijk, alwaar in den afgeloopen nacht de heer controleur der Rijks belastingen *Uyterdyk*, op het oogenblik dat hij iemand die hem bezocht had, ter deur uitgeleidde, door een onbekend persoon, met een mes, zoodanig was verwond geworden, dat hij kort daarop is overleden. Het schijnt dat de oorzaak van dezen moord gezocht moet worden in wrok en wraakzucht van een subalternen amtenaar; den volgenden dag (12) immers heeft de heer *Herman Rietberg*, Rijks ambtenaar bij de belasting op den turf, zich te Hasselt, door middel van een pistoolschot, op zijne kamer, de hersens verbrijzeld. Hoogstwaarschijnlijk was deze de moordenaar van den controleur, en heeft hij door zelfmoord zich aan de verdiende straf, welke zijne misdaad wachtte, onttrokken.»

— Uit Utrecht schrijft men van den 14den April:

» Gisteren avond, omstreeks 10 ure, had alhier in de Gortsteeg bij den Tapper *van Eijk* het volgende ongeval plaats. Zekere *van der Sluis*, schoenmaker, bevond zich aldaar, om *van der Voren* af te wachten, met wien hij eenige weken vroeger twist had gehad. *Willem van de Graaf*, smidsknecht, komt dien avond bij *van Eijk*, zijn bloedverwant, om hem met den doop van zijn kind geluk te wenschen. Aldaar zijnde, brengt genoemde *van der Sluis* hem in den onderbuik, linkerzijde, een messteek toe, bij vergissing hem voor *van der Voren* aanziende. De gewonde is naar het ziekenhuis gevoerd, en de dader voortvlugtende.

— Op den 1 Januarij 1845 heeft de bevolking der provincie Zuid-Holland bedragen 553,456 zielen, waarvan 289,538 in de steden en 263,918 in de gemeenten. Onder dat totaal bedrag der bevolking waren begrepen 5186 militairen en 1870 gevangenen. Onderanderen telde men: te Brielle 4649, Delfshaven 3085, Delft 18098, Dordrecht 20989, Gorinchem 8478, Gouda 14946, 's Gravenhage 67293, waaronder zijn begrepen 5982 zielen te Scheveningen, mitsgaders 2369 militairen en 130 gevangenen; Hellevoetsluis 2633; Leyden 39023, waaronder begrepen 617 militairen en 38 gevangenen; Maassluis 4071; Rotterdam 81,832, waaronder 205 militairen en 185 gevangenen; Schoonhoven 2630; Vlaardingen 7691, en Woerden 4262, waaronder 328 militairen en 536 gevangenen.

— Men heeft *Javasche Couranten* ontvangen tot en met den 11 December; zij behelzen de volgende berigten:

's Batavia, den 1 December 1844.

Het heugelijke feest van den verjaardag der geboorte van Z. M. onzen geëerbiedigden Koning, is gisteren te dezer hoofdplaats met de meeste geestdrift, hartelijkheid en luister gevierd geworden.

Nadat het aanbreken van den blijden dag door salutschoten uit het geschut te Weltevreden en op de reede was verkondigd, werd er op het Waterloo-plein groote parade gehouden door het garnizoen, bijgewoond door den luitenant-generaal titulair, commandant van het leger, omringd van eenen luisterrijken staf.

Des middags ten twaalf ure verleende de waarnemende gouverneur-generaal, in het bijzijn van heeren leden van den raad van Indië, in het paleis te Weltevreden, eene buitengewone audientie aan de burgerlijke en militaire autoriteiten, collegien, ambtenaren officieren, kooplieden en ingezetenen, tot ontvangst hunner gelukwenschen voor den geëerbiedigden en geliefden Vorst.

Het garnizoen en de manschappen van de zich ter reede van Batavia bevindende oorlogsschepen werden door een feestelijk onthaal in de gelegenheid gesteld, deel te nemen aan de algemeene vreugde.

Van gouvernementswege is des avonds, in het gebouw der societeit *de Harmonie*, een prachtig bal en souper gegeven.

— In het etablissement voor de zijdewormenteelt te Gendrie, in de residentie Rembang, is, door onvoorzigtigheid van een der inlandsche werklieden, op den 22 October brand ontstaan, waardoor een der tot dat etablissement behoorende loodsen, met de zich daarin bevindende gereedschappen en ongeveer 70 à 80,000 cocons, geheel is in de asch gelegd.

Volgens mededeelingen van Makasser, zijn bij het bestuur aldaar eenige brieven ontvangen van den gezagvoerder *William Brownrigg* en van de bemanning van de Engelsche bark *Premier* van Belfast, welke op den 27 Julij 1844, op Poeloe Patjang, nabij de noord-oostkust van Borneo, is gestrand, op hare reis van China naar Balie Badong, in ballast en beladen met Chinesche munt voor de heeren *Lange en Comp.*

Uit die brieven blijkt, dat de Sultan van Goenoeng Tabor zich van het wrak en de Chinesche munt heeft meester gemaakt, en de schipbreukelingen in de grootste ellende en gebrek verkeeren en gevaar loopen van door den Sultan gedood of verkocht te worden.

De inlandsche majoor *Kalangkangang* in de baai van Palos, die zich toevallig bij de ontvangst van deze tijdingen te Makassar bevond, is uitgenoodigd en heeft op zich genomen, om onmiddelijk naar Barroe te vertrekken, ten einde te trachten van den Sultan van Goenong Tabor de in vrijheidstelling te verkrijgen van de schipbreukelingen van de *Premier*.

Het bestuur te Makassar is aangeschreven om, indien nog hulp mogt worden vereischt, Zr. Ms. brik *Postillon* of Zr. Ms. schoener *Kameleon*, welke beide vaartuigen tot het station van Makassar behooren, zoo spoedig mogelijk naar Poeloe Patjang te zenden, om de schipbreukelingen te bevrijden.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (15 *April*) was de fondsnotering: Ned. 2½ pCt. 64¼; 3 pCt. 78¹¹/₁₆; 4 pCt. 100¹/₁₆; O. Ind. Leening 4 pCt. 100; Amort.-Syndic. 4½ pCt. 100; Id. 3½ pCt. 94⅛; Handelm. 153¼; Haarlemmermeer 110; Aand. Rijn Spoorw. 114¼; Id. Holl. Spoorw. 126; Belgie 4½ pCt. 97½; Id. 2½ pCt. 57¾; Spanje 25⁵/₁₆; Onbep. St. 24³/₁₆; 3 pCt. 41¹³/₁₆; Binnenl. 3 pCt. 34¹³/₁₆; Coupons Ardoins 28¾; Passive 7¹¹/₁₆; Portug. 3 pCt. te Lond. 66⅞; 5 pCt. 72½; Rusland 108⅞; Certif. 1831 en 1833 101¼; 4 pCt. bij *Hope* 94¼; Id. bij *Stiegl.* 93; Certif. van Assign. 6 pCt. 76¹¹/₁₆; Polen Certif. 87½; Aand. 172½; Amerika Bankact. 7⁹/₁₆.

Advertentiën.

⁎ GETROUWD:

L. H. B. VAN DAM,

MET

C. J. M. VAN DEN GOORBERGH.

Eenige Kennisgeving.

HOEVEN, den 9. April 1845.

⁎ Heden overleed alhier in den ouderdom van ruim 50 jaren, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten der stervenden, onzen dierbaren Vader HENRICUS SCHRAUWEN, in leven Burgemeester der Gemeente *Etten* en *Leur*.

ETTEN, *Uit aller naam*,
den 11. April 1845. JOS. P. SCHRAUWEN.

Vrienden en Bekenden gelieve deze algemeene, tevens als bijzondere Kennisgeving aan te merken, terwijl verzocht wordt, van brieven van deelneming verschoond te mogen blijven. — De Affaires zullen, onder dezelfde firma van GEBR. SCHRAUWEN & ZONEN worden gecontinueerd.

⁎ Heden overleed, na een lang en smartelijk lijden, mijne eenige Zuster CLARA BETZ, in den ouderdom van 76 jaren.

BREDA, J. H. BETZ.
den 14. April 1845.



De Ondergeteekende berigt het geëerde Publiek, dat het onstuimige weder hem gepasseerde Zondag heeft verhinderd met zijn LUCHTBAL op te stijgen. Op aanstaande Zondag, 20 April, is zijne 73ste LUCHTREIS, zonder wettige verhindering, stellig bepaald bij den Heer HUESE, te *Ginneken*, Locaal van het *Casino*, des namiddags tusschen 3 en 4 uren.

H. KIRSCH,
Luchtreiziger.

⁎ Er wordt gevraagd in eene AFFAIRE in DROOGERIJEN en VERWWAREN alhier, een **LEERLING**, om tevens als Bediende te worden opgeleid, van goed gedrag, eene vlugge hand schrijvende en de Fransche Taal magtig zijnde.

Adres bij de Wed. J. ELSEN EN ZONEN, wijk A, N°. 422.

Bij wie thans met succes gedebiteerd wordt de gezuiverde SODA, zijnde een middel 't welk ter besparing van Zeep gebruikt wordt.

VERKOOP BIJ GEREGTELIJKE UITWINNING.

Op *Dingsdag den* 27. *Mei* 1845, des voormiddags ten tien ure, zal, ter Teregtzitting der Arrondissements-Regtbank te *Breda*, worden overgegaan tot den Geregtelijken Verkoop van: Eene HUIZINGE, SCHUURTJE en ERF, TUIN, BOUW- en WEILAND, staande en gelegen in *de Biezen* onder *Kruisland*, gemeente *Steenbergen*, op het Kadaster bekend Sectie L, N°s. 325, 326, 327, 328, 329, 329a, te zamen groot Een Bunder 84 Roeden 90 Ellen, in gebruik bij den gearresteerde JOHANNES VAN TILBURG hierna genoemd; — en nog van Eene HUIZINGE en ERVE, staande en gelegen als voor, bij het Kadaster bekend Sectie L. N°. 229b, groot Twee Roeden 10 Ellen, nog in huur voor 14 Jaren bij ADRIAAN VAN LOON, voor Drie Guldens 's Jaars.

Geschiedende deze Verkoop, ten verzoeke en vervolging van JAN BAPTIST HELLEMANS, CORNELIS DE BRUIJN, WOUTER VOETEN en FRANCOIS LOUIS CORTHALS, allen wonende te *Rosendaal*, in hoedanigheid van en te zamen uitmakende het Bestuur van den algemeenen Armen te *Rosendaal*, voor welke occupeert CORNELIS FRANCISCUS MICHIELSEN Prokureur bij de Arrondissemets-Regtbank te *Breda*, wonende te *Breda*, in de Eindstraat, wijk B, N°. 27, en ten laste van JOHANNES VAN TILBURG, bouwman wonende in *de Biezen* onder *Kruisland*.

De Prokureur van de Executanten,
MICHIELSEN.

VERKOOPING VAN VASTE GOEDEREN,

TE *ZEVENBERGEN*.

Op *Woensdag den* 23. *April* 1845, zal den Notaris VAN DE WERK, residerende te *Zevenbergen*, aldaar in den *Binnen-Moerdijk*, pubiek VEILEN, en op *Donderdag den* 8. *Mei* 1845, ter plaatse voorschreven VERKOOPEN, beiden des namiddags om 4 uren, drie perceelen uitmuntend ZAAILAND, gelegen in den *Toren-*, *Oudlandschen-* en *Grooten Zonzeelschen-Polder* onder *Zevenbergen*, zamen groot 9 Bunders, 27 Roeden, 70 Ellen.

En op *Donderdag den* 29. *Mei* 1845, zal denzelven Notaris VAN DE WERK ter Verkoop VEILEN, en op *Donderdag den* 12. *Junij* daaraanvolgende, VERKOOPEN:

Eene Kapitale BOUWHOEVE met aanhoorende ZAAI- en WEILANDEN en DIJKEN, gelegen in den *Arenberger-*, *Pelgrim-* en *Bredaschen-Polder* onder *Zevenbergen*, groot ruim 38 Bunders; benevens een perceel ZAAILAND, gelegen te *Zevenbergen*, in den *Oudlandschen-Polder*, groot 2 Bunders, 91 Roeden en 80 Ellen.

De Zitdagen zullen gehouden worden ten Herberge van P. VAN DE NOORT, te *Zevenbergen*, des namiddags om 5 uren.

DOMEINGOEDEREN

VAN

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER *NEDERLANDEN*.

RENTAMBT *OOSTERHOUT*.

Op *Maandag den* 21. *April* 1845, des morgens ten 8 ure precies, zal de Rentmeester van de Domeingoederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, voor het Rentambt *Oosterhout*, als daartoe behoorlijk gemagtigd, ten overstaan van den Heer Mr. H. C. A. VAN WEEL, Notaris, residerende te *Oosterhout*, VERPACHTEN:

Het **VOORGRAS** om te HOOIJEN en het **NAGRAS** om te BEWEIDEN, van verschillende Landerijen, gelegen in de *West-*, *Broek-* en *Republiek-polders*, onder *Oosterhout*, in het breede omschreven in de daarvan verspreide Aanplakbilletten.

De Verpachtings-voorwaarden liggen, van heden af, ter lezing, ten Kantore van den genoemden Rentmeester.

OOSTERHOUT, den 5. April 1845.

De Rentmeester voornoemd,
G. BERMAN.

⁎ Bij de GEBROEDERS ABRAHAMS, Boekhandelaars te *Middelburg*, wordt uitgegeven:

Eenige beschouwingen over het doelmatige tot het daarstellen van een' **SPOORWEG**, uit de Hoofdstad van *ZEELAND* door de Provinciën *NOORD-BRABAND* en *LIMBURG*, door D. DRONKERS. Met een Kaartje.
Prijs . . . . 25 Cts.

Hetzelve is mede verkrijgbaar gesteld voor *Noord-Braband*, bij BROESE & COMP. te *Breda*, H. PALIER & ZOON te *'s Hertogenbosch*, A. J. ZOUTMAAT VORSTMAN te *Bergen-op-Zoom*, *Gebrs.* DE KANTER te *Tilburg*, en voor *Limburg* bij F. BURIJ-LEFEBVRE te *Maastricht*.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.